

Zainteresirana slovenska javnost o pomenu gozda in gozdarstvu

Interested Slovenian Public about the Importance of Forests and Forestry

Aleksander GOLOB¹

Izvleček

Golob, A.: Zainteresirana slovenska javnost o pomenu gozda in gozdarstva. Gozdarski vestnik 66/2008, št. 2. V slovenščini s izvlečkom in povzetkom v angleščini, cit. lit. 7. Prevod avtor, lektura Breda Misja.

V prispevku so obravnavani izsledki ankete, ki je bila opravljena med 553 udeleženci razprav ob nastajanju slovenskega nacionalnega gozdnega programa in obiskovalci strani na spletu, ki je nudila informacije o tem programu. Sodelujoči, med katerimi je bila polovica lastnikov gozdov, so obravnavani kot predstavniki za gozdove in gozdarstvo zainteresirane slovenske javnosti. Med posameznimi vidiki gozda se tej javnosti zdi sicer najpomembnejši les, vendar so zanj v celoti najpomembnejše okoljske funkcije gozdov, ki jim sledijo proizvodne in socialne. Med prednostmi dosedanjega dela z gozdovi je v ospredju sonaravno gospodarjenje, visoko pa je cenjen tudi prost dostop v gozdove. Med slabostmi je izpostavljeno pomanjkanje aktivnega odnosa do gozdov, zlasti njihove nege, zainteresirana javnost pa bi si želela tudi več informacij, raziskav in izobraževanja o gozdovih kot doslej.

Ključne besede: gozdna politika, zainteresirana javnost, anketiranje

Abstract:

Golob, A.: Interested Slovenian Public about the Importance of Forests and Forestry. Gozdarski vestnik (Professional Journal of Forestry) 66/2008, Vol. 2. In Slovene In Slovene, abstract and summary in English, lit. quot. 7.

The article presents the results of an inquiry conducted among 553 participants of the public debate on the Slovenian national forest program including visitors of the internet site which offered information about this program. The participants, half of whom were forest owners, are considered representatives of the public interested in forests and forestry. This public understands wood production as the most important individual aspect of forests, but considers environmental forest functions to be the most important general aspect; they are followed by production and social functions. Close-to-nature forest management is considered the most important advantage of the actual forest policy and free access to all forests also stands very high. The lack of active attitude to forests, especially low level of tending is regarded as a most important weakness of actual forest management. The interested public would also want more information on forests and believes the level of research and education about forests is not adequate.

Key words: forest policy, interested public, inquiry

1. UVOD

Trajnostno oziroma večnamensko gospodarjenje z gozdovi temelji na nenehnem preverjanju stanja gozdov in uresničevanja njihovih funkcij (Kengen 1997). Poleg gozdarskih strokovnjakov in nosilcev odločanja (Egger 2005) se kaže pri usmerjanju razvoja gozdov in gospodarjenju z njimi opreti tudi na mnenje javnosti, ki jo sestavljajo skupine z različnimi interesi, ki so vezani na gozd.

Zamolčana ali ozkemu krogu ljudi dostopna dejstva so za uveljavljanje pomena posameznih dejavnosti v demokratični družbi manj pomembna kot je pomembno dojetje ljudi o teh dejstvih, kar v zadnjem času spoznava sicer zelo tradicionalni gozdarski sektor. V Evropi so bile tako opravljene številne, med njimi tudi zelo poglobljene (Franzen

in Zimmermann 1999) raziskave javnega mnenja o tem, kako ljudje dojemajo gozd in gozdarstvo, ki sta jih povzela in strnila Rametsteiner in Kraxner (2003). Mednje je uvrščena tudi slovenska, ki sta jo opravila Malnarjeva in Šinko (1998). Vse te raziskave so reprezentativne za celotno prebivalstvo držav, v katerih so bile opravljene.

Za vodenje primerne sektorske politike je pomembno zlasti mnenje tistih, ki kažejo posebno zanimanje za odločitve, ki jih ponavadi tudi neposredno zadevajo. Ob nastajanju slovenskega nacionalnega gozdnega programa leta 2006 so bile organizirane delavnice in forumi po gozdnogospodarskih območjih, ki se jih je udeležil za gozdove

¹ mag. A.G., raziskovalni sodelavec, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano R Slovenije

in gozdarstvo zainteresirani del slovenske javnosti. Zastavljena so mu bila vprašanja o pomenu gozdov in o pomanjkljivostih ter prednostih dosedanjega dela z gozdom. Na enaka vprašanja je bilo mogoče odgovarjati tudi na spletni strani ministrstva, pristojnega za gozdarstvo. Odgovore na ta vprašanja tudi lahko pripišemo zainteresirani javnosti, saj je bilo treba vprašalnik na medmrežju aktivno poiskati.

V pričujočem prispevku so predstavljeni izsledki odzivov na omenjeni vprašalnik, ki so primerjani z nekaterimi ugotovitvami iz publikacije o mnenju Evropejcev o njihovih gozdovih, pri čemer je vsakokratno navajanje avtorjev (Rametsteiner in Kraxner 2003) zaradi preglednosti besedila izpuščeno.

2. METODA

Sodelujoči so imeli za tri vprašanja na razpolago 10 do 13 odgovorov, ki so bili postavljeni v naključnem vrstnem redu. Vsakdo je lahko pri vsakem vprašanju obkrožil največ tri odgovore. Anketiranje je potekalo od junija do septembra 2006.

Na vprašanja je odgovorilo 553 ljudi, in sicer 180 na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in 373 s posredovanjem odgovorov na zloženki, ki je bila na voljo sodelujočim na forumih in delavnicah. Ti so lahko poljubno število zloženek posredovali tudi naprej svojim prijateljem in znancem, ki so odgovore poslali po pošti.

Podoben pristop je na ožjem območju Slovenije uporabil tudi Pucko (1997), ki pa je morda premalo obrazložil pomanjkljivosti vzorca (Šinko 1998) oziroma ni pojasnil, da rezultati odsevajo mnenje zainteresirane, ne pa splošne javnosti.

Nekaj podatkov o strukturi sodelujočih (slika 1):

- Spol: odgovori na zloženki: 79 % moških, 21 % žensk; odgovori na spletu: 63 % moških, 37 % žensk; skupaj: 74 % moških, 26 % žensk.
- Starost: odgovori na zloženki: 18,3 % do 25 let,

25,4 % od 26 do 40 let, 25,4 % od 41 do 50 let, 23,0 % od 51 do 65 let in 8 % nad 65 let; odgovori na spletu: 21,9 % do 25 let, 50,6 % od 26 do 40 let, 18,6 % od 41 do 50 let, 9,0 % od 51 do 65 let in 0 % nad 65 let. Starostna struktura prve populacije je zelo podobna raziskavi Malnarjeve in Šinka (1998), pri populaciji odgovarjajočih na spletu pa je očitna izkrivljenost v smeri mlajših.

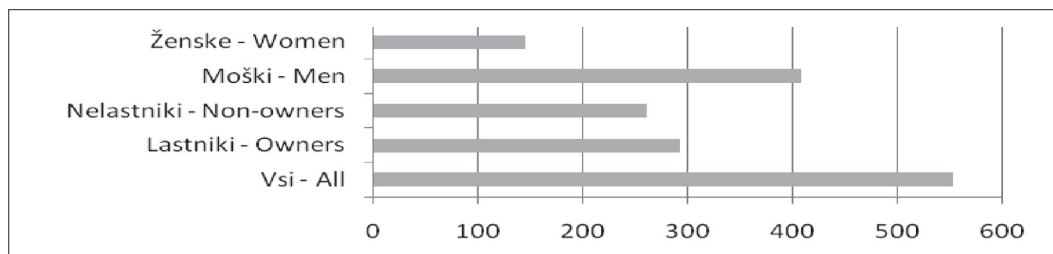
- Lastništvo gozda (kdor koli je lastnik v družini sodelujočega): odgovori na zloženki: 52 % lastnikov, odgovori na spletu: 54 % lastnikov.
- Sodelujoči so bili iz vseh slovenskih regij, kar je razvidno iz poštних števil krajev stalnega bivališča, ki so jih navedli. Delež sodelujočih iz mestnih naselij je bil na spletu 28 %, na forumih 8 % in skupaj 14 %, to pa je bistveno manj kot v raziskavi Malnarjeve in Šinka (1998), kjer je bilo v vzorcu 41,3 % anketiranih iz mestnih naselij.

Razlike med odgovori skupine, ki se je odzvala po spletu, in skupine, ki je odgovarjala pisno, so bile manjše kot med obravnavanima kategorijama (spol in lastništvo gozdov), zato v prispevku niso prikazane.

3. IZSLEDKI IN RAZPRAVA

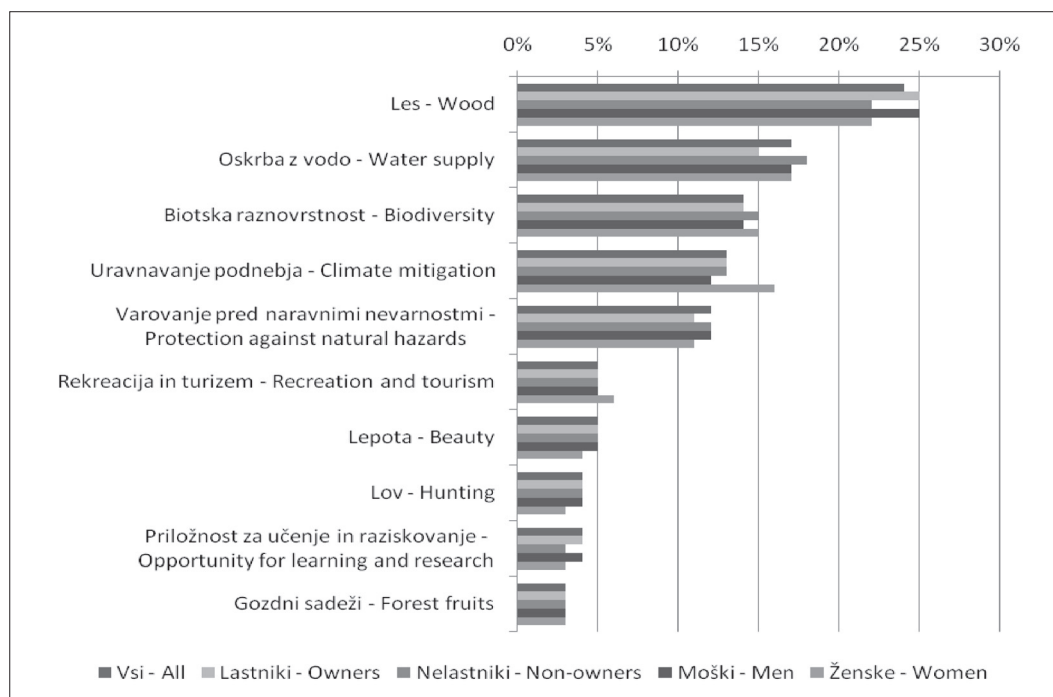
3.1 Pomen gozda

Struktura odgovorov na vprašanje o pomenu gozda kaže (slika 2), da je na prvem mestu les, ki mu sledijo štiri okoljske funkcije gozdov (oskrba z vodo, uravnavanje podnebja, ohranjanje biotske raznovrstnosti in varovanje pred naravnimi nevarnostmi), ki se po pomenu med seboj veliko ne razlikujejo. Socialne vloge (rekreacija in turizem, lepota, priložnost za učenje in raziskovanje) in gozdni proizvodi, ki spremljajo rekreacijo v gozdu (gozdni sadeži, lov), so se zdele sodelujočim v raziskavi manj pomembne. Lepota in rekreacija v gozdu se zdita dve medsebojno zelo povezani funkciji za del populacije, ki ju ceni, in sicer ne glede na lastništvo gozda ali spol.

Slika 1: Struktura števila sodelujočih, uporabljena v analizi odgovorov

Fig. 1: Numerical structure of participants as used in the analysis of answers for women, men, non-owners, forest owners, all (top to bottom)

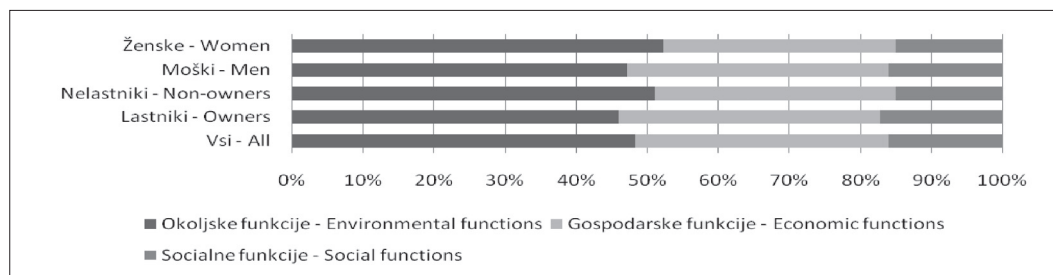

Slika 2: Struktura odgovorov na vprašanje: »Kateri vidiki gozda med naštetimi se vam zdijo najpomembnejši?«
 Fig. 2: Structure of answers to the question: "Which aspects of the forest are the most important to you?"

Zanimivo je, da so pri dojemanju pomena gozda razlike med lastniki in nelastniki gozdov razmeroma majhne, vendar logične. Gospodarski pomen gozda se zdi skupinam lastnikov in moških relativno večji kot skupinam nelastnikov in žensk (slika 3), vendar pa se tudi lastniki zavedajo velikih okoljskih učinkov gozdov in pri tem ne zaostajajo veliko za nelastniki.

Struktura odgovorov iz slik 2 in 3 se precej razlikuje od reprezentativnih evropskih raziskav, ki sta jih povzela Rametsteiner in Kraxner (2003)

– (v nadaljnjem besedilu: evropske raziskave ali evropska javnost), na podlagi katerih naj bi gospodarska funkcija gozda postajala čedalje manj pomembna, vedno bolj pa naj bi bile pomembne ekološke oziroma okoljske funkcije. Avtorja pri tem navajata rezultate ankete, ki je bila izvedena v Franciji v letih 1991 in 1998, kjer se je ljudem zdela najpomembnejša vloga gozda kot naravnega habitata, sledila je rekreacijska vloga gozda, proizvodnja lesa kot najpomembnejšo vlogo gozda pa so ljudje leta 1991 ocenili v deležu 13 %, leta

Slika 3: Struktura odgovorov po skupinah funkcij gozdov (vpliv različnega števila odgovorov po skupinah je izničen).
 Fig. 3: Structure of answers according to forest functions groups (the influence of diverse number of answers in diverse groups is annulled)

1998 pa samo še v deležu 4 %. Avtorja na podlagi številnih raziskav tudi ugotavljata, da vsaj v Srednji Evropi večina vprašanih meni, da je treba ne glede na vse druge pomembne vloge gozdove uporabljati tudi za proizvodnjo lesa in sečnjo in da torej javnost podpira multifunkcionalni pristop pri delu z gozdom. V severnih evropskih državah se zdi javnosti pomen proizvodnje lesa relativno večji kot v drugih evropskih državah.

Evropske raziskave tudi kažejo (podobno kot je razvidno iz slike 2), da je nabiranje gozdnih sadežev (gob in jagodičevja) razmeroma nepopularno, zlasti v južni Evropi. Pri tem največ gobarijo 40 do 70 let stari moški.

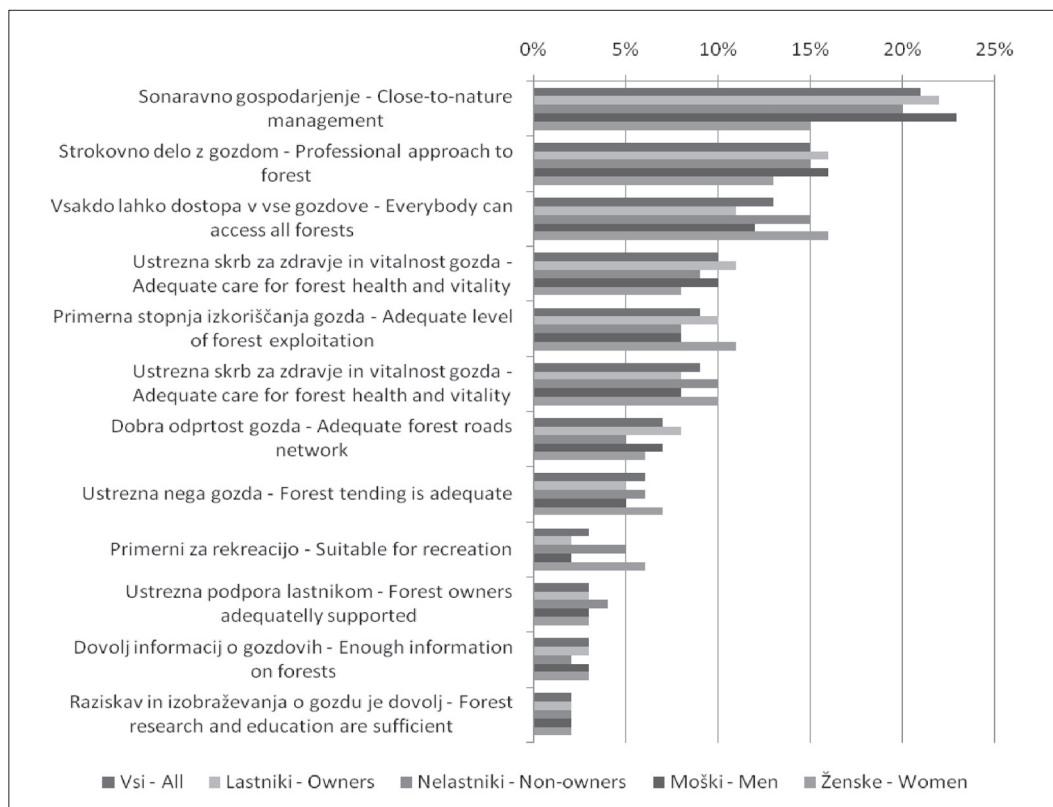
Odnos evropske javnosti do lova je izrazito ambivalenten. Zlasti v Švici lov povezujejo z vzdrževanjem divjadi in ravnesvja v gozdu ter je zato javno mnenje o lovu izrazito pozitivno. V Franciji pa kar 30 % populacije meni, da je lov nepotreben.

3.2 Prednosti dosedanjega dela z gozdom

Zainteresirana javnost pri nas ceni zlasti sonaravno gospodarjenje in strokovno delo z gozdom (slika 4), ki se kot precej deklarativni kategoriji zdita lastnikom in moškim celo pomembnejši kot nelastnikom in ženskam. Na visoko tretje mesto je uvrščena pravica, da lahko vsakdo vstopa v vse gozdove, ki jo sicer razumljivo bolj cenijo nelastniki kot lastniki gozdov.

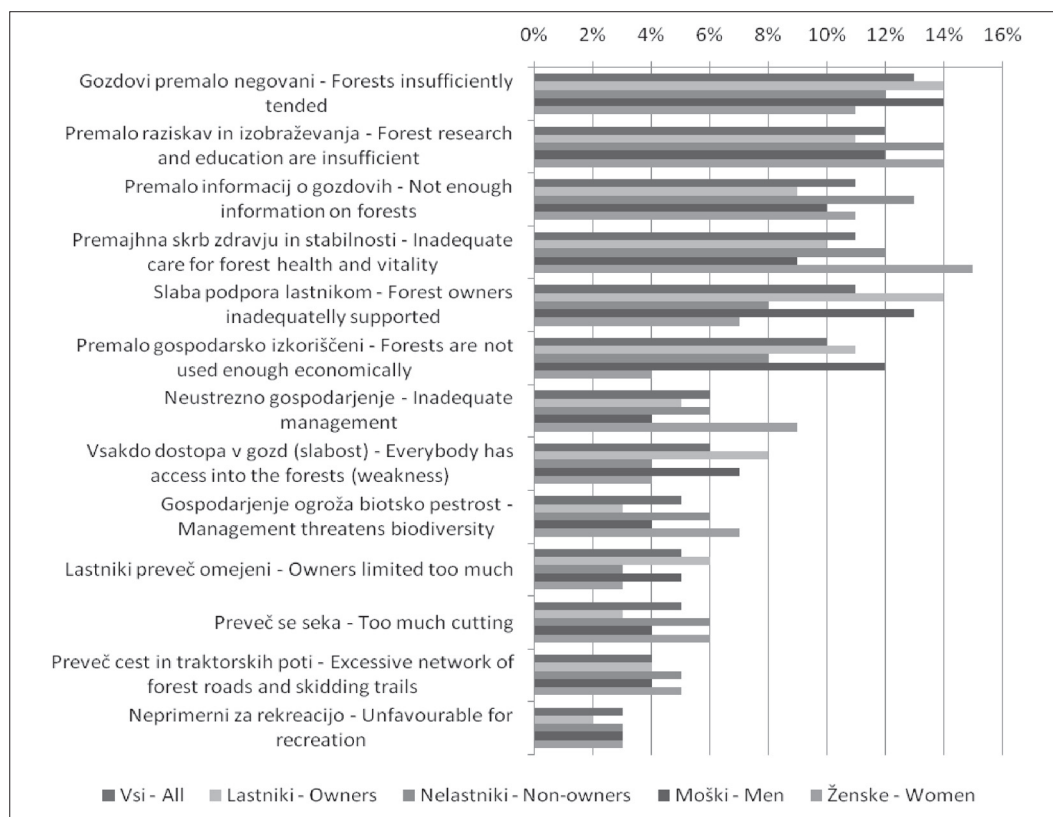
Najnižje na lestvici prednosti dosedanjega dela z gozdom so uvrščene različne oblike posredovanja in pridobivanja informacij v zvezi z gozdovi, vključno s podporo lastnikom gozdov, kjer pa so sodelujoči gotovo mislili tudi na finančno podporo.

Iz evropskih raziskav kaže v zvezi s prednostmi dosedanjega dela z gozdom poudariti, da manj kot 50 % javnosti meni, da se v resnici gospodari skladno z načeli trajnostnega gospodarjenja. Zlasti so skeptični mlajši od 25 let in ženske, starejši od

Slika 4: Struktura odgovorov na vprašanje: »Katere so najpomembnejše prednosti dosedanjega dela z gozdom?«

Fig. 4: Structure of answers to the question: "Which are the most important strong points of the actual forest management?"

Slika 5: Struktura odgovorov na vprašanje: »Katere so najpomembnejše pomanjkljivosti dosedanjega dela z gozdom?«

Fig. 5: Structure of answers to the question: "Which are the most important weak points of actual forest management?"

60 let pa so zelo zaupljivi. Zanimivo pa je tudi, da javnost ocenjuje domače gozdarstvo veliko bolje od tujega, pri čemer imajo prebivalci iz držav zahodne Evrope izrazito slabo mnenje o načinu gospodarjenja z gozdovi v vzhodnoevropskih državah.

Evropska javnost je zelo zadovoljna z informacijami, ki ji jih posredujejo gozdarji o okoljskih komponentah gozda. Gozdarji veljajo za najbolj kredibilen vir informacij in javnost jih vidi pretežno kot skrbnike zdravega gozda ter advocate narave.

3.3 Slabosti dosedanjega dela z gozdom

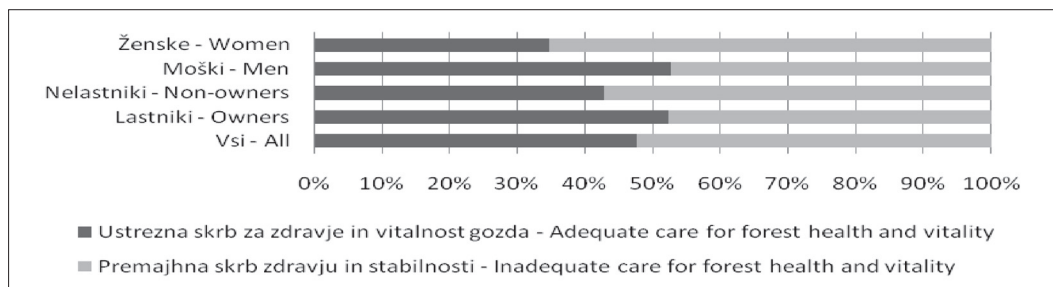
Zainteresirana javnost si je o slabostih dosedanjega dela z gozdom (slika 5) precej manj enotna kot o prednostih in pomenu gozda, pri čemer so velike tudi razlike med moškimi in lastniki ter med ženskami in nelastniki. V ospredju so pomanjkljivosti v zvezi z dejavnim odnosom do gozda: več bi moralo

biti nege gozda in pozornosti gospodarskemu pomenu gozda, podpore lastnikom ter informacij, raziskav in izobraževanja v zvezi z gozdovi in gozdarstvom.

Večja pozornost negi gozdov, ki si jo želi slovenska zainteresirana javnost, je blizu mnenju evropske javnosti. Zanj so namreč sprejemljivi zlasti tisti gozdarski ukrepi, ki vodijo k zdravemu gozdu, ti pa so predvsem nega, redčenja in odstranjevanje obolelega drevja. Sečnja drevja je sprejemljiva tudi za pridobivanje lesa, če sledi ustrezna obnova. Manj sprejemljiva je sečnja za les za kurjavo.

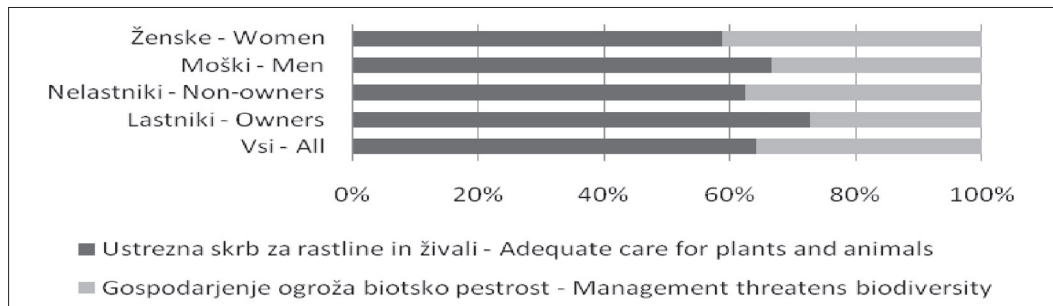
3.4 Struktura prednosti in slabosti dosedanjega dela z gozdom

Odgovori na vprašanja o prednostih in slabostih dosedanjega dela z gozdom omogočajo tudi primerjavo po posameznih tematskih sklopih (slike 6 do 14).

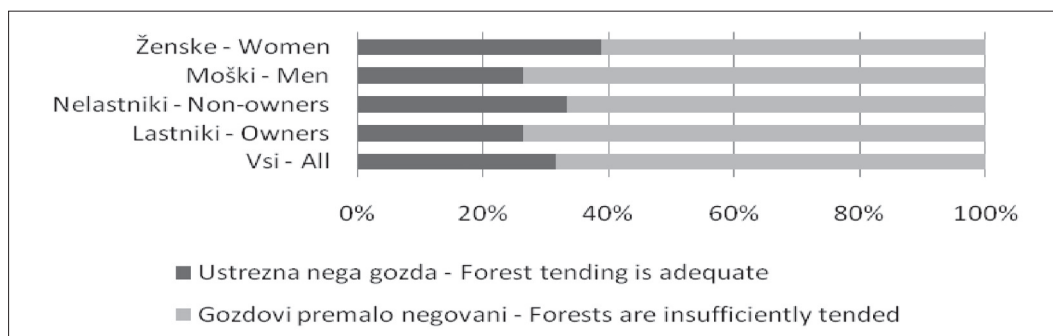
Slika 6: Ustreznost skrbi za zdravje in vitalnost gozda

Fig. 6: Adequacy of care for forest health and vitality

Slika 7: Zadovoljstvo s skrbjo za biotsko pestrost gozdov

Fig. 7: Satisfaction with care for forest biodiversity

Slika 8: Zadovoljstvo s stopnjo negovanosti gozdov

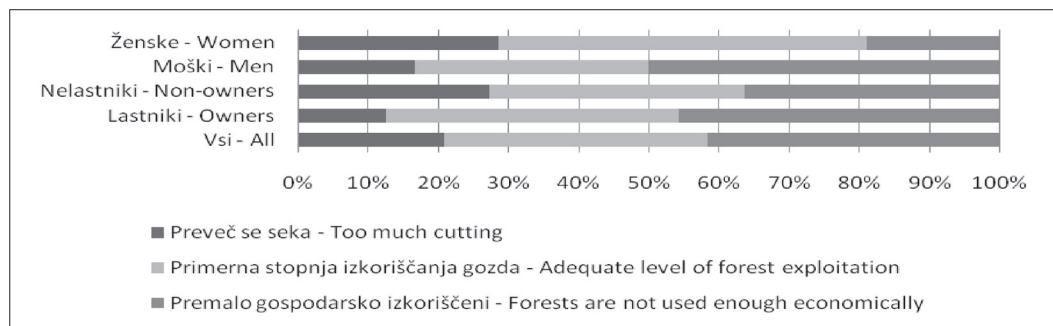
Fig. 8: Satisfaction with the level of forest tending

Mnenja o ustreznosti skrbi za zdravje in vitalnost gozda (slika 6) so deljena, pri čemer so manj zadovoljne ženske in nelastniki. Za primerjavo je tu morda smiselno navesti, da je leta 1990 66,1 % in leta 1993 57,4 % slovenske javnosti menilo, da jo ogroža propadanje gozdov (Malnar in Šinko 1998). Podobno mnenje o poslabševanju zdravja gozda ima tudi več kot polovica evropske javnosti, glavni razlog pa naj bi bilo onesnaževanje zraka.

Kar zadeva oceno ogroženosti biotske pestrosti (slika 7), je bilo med sodelujočimi v raziskavi več takih, ki menijo, da jo gospodarjenje z gozdovi ne

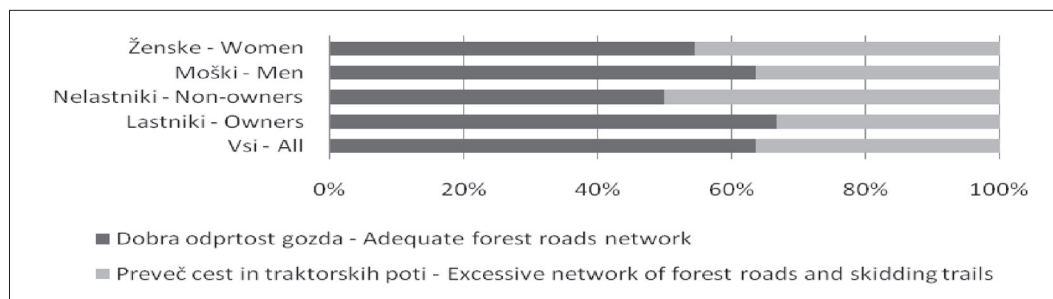
ogroža oziroma je skrb za rastline in živali v gozdu ustrezna (62 %), razlike med preučevanimi kategorijami pa so zelo majhne. Evropska javnost v znatno večjem obsegu meni (Francija 48 %, Nemčija 65 %, Italija 70 %), da se biotska pestrost zmanjšuje. Vloga gozdov pri ohranjanju rastlinskih in živalskih vrst se zdi evropski javnosti bolj pomembna kot katera koli gospodarska funkcija ali trajnostno gospodarjenje z gozdovi.

Zainteresirana slovenska javnost je v veliki meri prepričana, da so gozdovi premalo negovani (slika 8), kar je mogoče povezati tudi z zelo razširjenim mne-

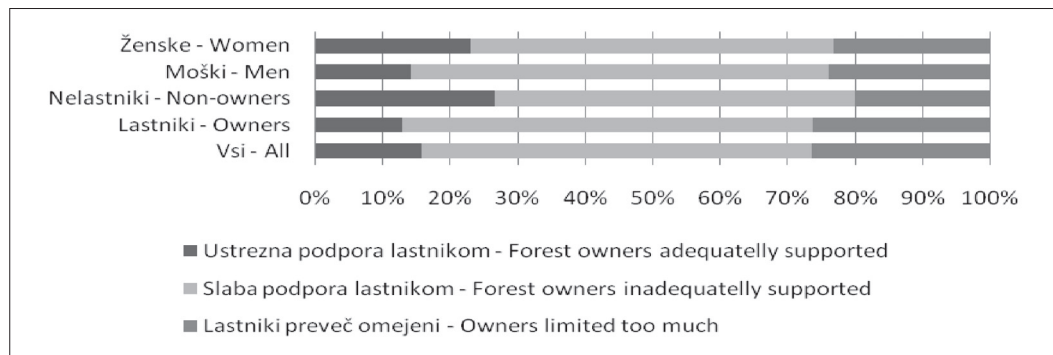
Slika 9: Zadovoljstvo s stopnjo izkoriščanja gozdov

Fig. 9: Satisfaction with the level of forest exploitation

Slika 10: Zadovoljstvo z omrežjem gozdnih prometnic

Fig. 10: Satisfaction with the network of forest roads and trails

Slika 11: Primernost odnosa do lastnikov gozdov

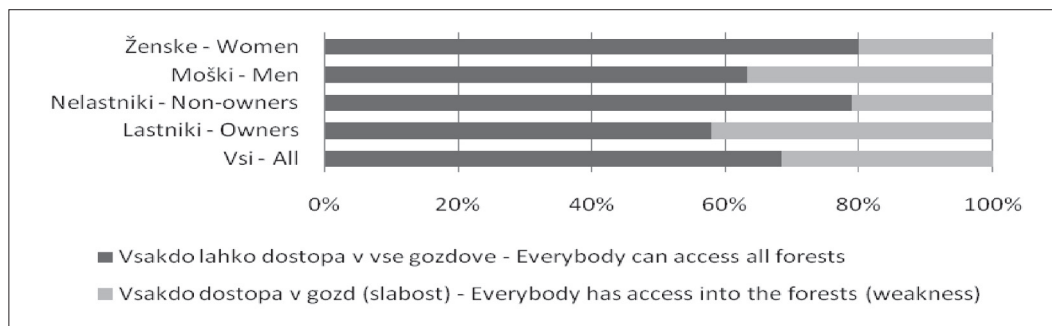
Fig. 11: Adequacy of attitude towards forest owners

njem (slika 9), da so gozdovi gospodarsko premalo izkoriščeni (izjema so ženske). Delež sodelujočih, ki bi se strinjali s trditvijo, da se v gozdovih preveč seka, je majhen, kar velja zlasti za lastnike. Večina (62 %) se je strinjala, da je odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami dobra, vendar pa je bilo precej tudi lastnikov, ki so menili, da je cest in traktorskih poti v gozdovih preveč (slika 10).

Evropska javnost večinoma meni, da sta sečnja in prirastek uravnotežena. Ljudje les zelo cenijo kot

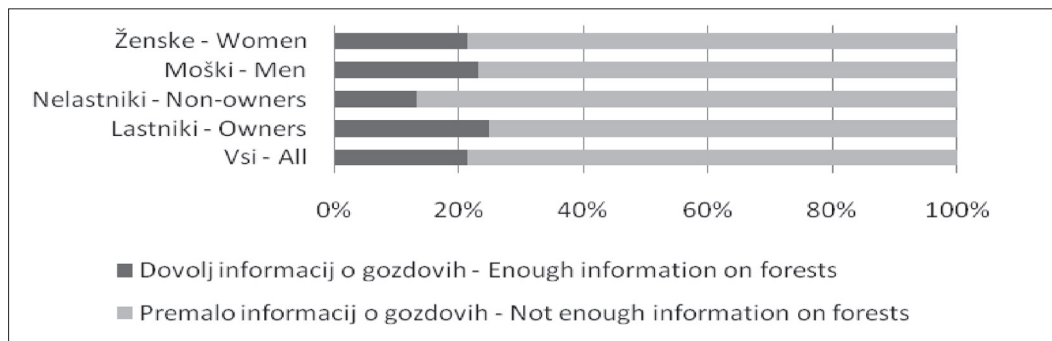
naravni material, ga pa relativno manj kupujejo zlasti zaradi potrebe po njegovem vzdrževanju in ker se jim zdi drag, ne pa zaradi skrbi, da bi pretirana raba škodila gozdom.

Kar zadeva odnose do lastnikov gozdov, ki gospodarijo z gozdovi, med zainteresirano slovensko javnostjo prevladuje prepričanje (slika 11), da bi morala biti podpora lastnikom boljša. Mnenje, da so lastniki gozdov preveč omejeni, je precej manj razširjeno kot želja po boljši podpori, pri tem pa

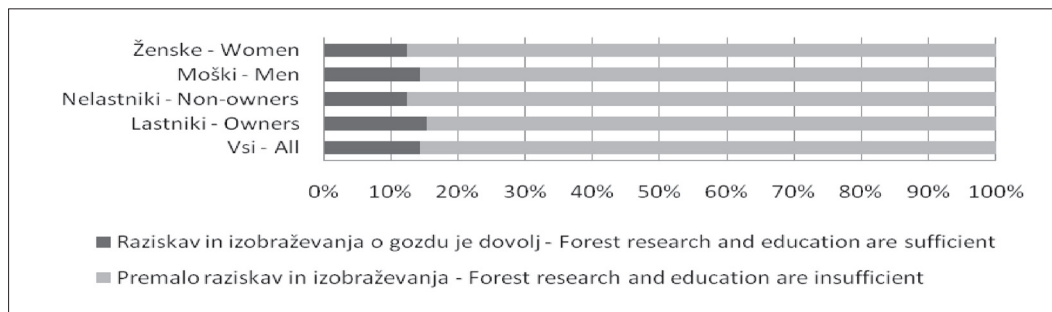
Slika 12: Mnenje o prostem dostopu v gozd

Fig. 12: Opinion on the free access to the forest

Slika 13: Stopnja informiranosti o gozdovih

Fig. 13: Sufficiency of information on forests

Slika 14: Obseg raziskav in izobraževanja

Fig. 14: Sufficiency of forest research and education

zanimivo ni velikih razlik med kategorijama lastnikov in nelastnikov.

Evropske raziskave v zvezi z lastništvom gozdov kažejo, da ljudje slabo poznajo delež lastništva in precenjujejo delež državnih gozdov.

V zvezi z rekreacijo v gozdovih med slovensko zainteresirano javnostjo v veliki meri prevladuje prepričanje (slika 12), da je možnost dostopa vsakogar v vse gozdove ne glede na lastništvo bolj pomembna kot so pomembne slabosti, ki iz tega izhajajo (nega-

tivni vplivi na gozdni ekosistem, povzročena škoda lastnikom ipd.). Delež odgovorov lastnikov in nelastnikov se pri tem precej razlikujeta, vendar pa je tudi med lastniki več takih, ki pri prostem dostopu v gozd vidijo več prednosti kot slabosti.

Evropske raziskave javnega mnenja kažejo, da je rekreacija najpomembnejša socialna funkcija gozda. Veliko več ljudi obišče gozd zaradi rekreacije kot zaradi katere koli druge dejavnosti. Pri tem je zelo pomembno, da je gozd blizu njihovega prebivališča,

opremljenost za rekreacijo pa ni tako pomembna. Ljudi pri uživanju narave zelo motijo drugi obiskovalci gozda, ki se ukvarjajo z različnimi dejavnostmi (npr. kolesarjenje). Med obiskovalci gozda je nekaj več moških kot žensk, en odstotek obiskovalcev gozda pa je lovcev.

Sodelujoči v raziskavi so si bili zelo enotni v tem, da je o gozdovih premalo informacij, raziskav in izobraževanja (sliki 13 in 14). Lastniki gozdov so bili pri tem nekoliko manj nezadovoljni od lastnikov. Raziskovanju in predstavljanju pomena gozdov in procesov v njih je torej treba v prihodnosti nameniti več pozornosti kot doslej.

4. SKLEPI

V demokratični družbi postaja mnenje javnosti zelo pomembno za sprejemanje optimalnih odločitev. Poleg raziskav, ki reprezentativno osvetljujejo mnenje celotne javnosti, je smiselno spoznati tudi mnenje t.i. deležnikov, ki jih gozdovi posebej zanimajo oziroma jih gozdna politika posebej zadeva in jih v tem prispevku imenujemo zainteresirana javnost. Na podlagi izvedene ankete med udeleženci območnih forumov ob pripravi nacionalnega gozdnega programa in med obiskovalci spletne strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je mogoče ugotoviti:

1. Zainteresirano javnost oziroma deležnike v zvezi z gozdovi je mogoče učinkovito doseči ob javnih obravnavah pomembnih dokumentov gozdne politike oziroma gozdarskega načrtovanja. Pri odgovorih preko spleta je treba upoštevati manjši odziv starejšega dela populacije. V primerjavi s splošno javnostjo izhaja sodelujoča zainteresirana javnost v bistveno večjem deležu iz zunaj mestnih naselij.
2. Število sodelujočih (553) v anketi je bilo dovolj veliko, da je bilo mogoče oblikovati dve kategoriji, in sicer po spolu in lastništvu gozdov, katerih odgovori so se med seboj logično oziroma pričakovano razlikovali. Vzorec se zdi tudi dovolj velik, da lahko odgovore posplošimo na celotno slovensko zainteresirano javnost.
3. Čeprav so štiri okoljske funkcije gozdov (oskrba z vodo, uravnavanje podnebja, ohranjanje biotske raznovrstnosti in varovanje pred naravnimi nevarnostmi) v zavesti zainteresirane javnosti zelo visoko, je v ospredju vendarle lesnoproizvodna funkcija gozda. Okoljske funkcije so v celoti po pomenu sicer pred proizvodnimi funkcijami, te pa pred socialnimi.

4. Sonaravno gospodarjenje, strokovni pristop in možnost prostega dostopa v vse gozdove se zdijo zainteresirani javnosti najpomembnejše prednosti dosedanjega dela z gozdom.
5. Največje slabosti so premajhna negovanost in gospodarska izkoriščenost ter informiranost, pri čemer pa se odgovori prav tu med lastniki in nelastniki ter med ženskami in moškimi najbolj razlikujejo. Veliko nezadovoljstvo z obsegom raziskav in izobraževanja o gozdu se kaže kot nelogično v razmerju do majhnega pomena, ki ga zainteresirana javnost pripisuje gozdom kot priložnosti za učenje in raziskovanje.
6. Pri primerjavi pozitivnih in negativnih odgovorov na posamezna vprašanja se je izkazalo, da je zainteresirana javnost najbolj enotna glede pomanjkanja raziskav in izobraževanja ter informiranosti o gozdovih, razmeroma enotni so nezadovoljstvo s stopnjo negovanosti gozdov, zadovoljstvi s skrbjo za biotsko pestrost in prostim dostopom v gozd ter nezadovoljstvo s podporo lastnikom, najbolj razdeljena pa so mnenja o ustreznosti skrbi za zdravje in vitalnost gozda, stopnji izkoriščanja gozdov in omrežju gozdnih prometnic.

5. SUMMARY

In order to conduct an appropriate forest policy, it is not only important to rely on professional expertise and listen to politicians, but also to know the public opinion and particularly the opinion of the public interested in forests and forestry (stakeholders), who are the most affected by relevant decisions.

During regional public debates and national workshops about the new Slovenian national forest program in 2006, the participants were given a brochure with 3 questions about the most important aspects of forests as well as strong and weak points of the actual forest management. They could choose 3 among 10 to 13 predetermined answers. Altogether 373 people responded in writing immediately or later by post. The same questionnaire was available on the internet site of the Ministry of Agriculture, Forestry and Food, to which 180 responses were registered.

The age structure of the population responding on paper was comparable with the one in regular polling, but the internet was used only by younger and mid-generation. Men prevailed over women (ratio 3:1), the numbers of forest owners and non-

owners however were nearly balanced. Respondents were from all parts of Slovenia and rather from countryside than from cities.

In contrast to the opinion of average Europeans as presented by Rametsteiner and Kraxner (2003), the Slovenian stakeholders ranked wood on the first place in terms what forests mean to them, but water supply function, forest biodiversity, climate mitigation and protection against natural hazards, all environmental functions of the forests, are very high on the list. Surprisingly, forest owners are not less aware of their importance as non-owners.

Recreation and tourism as the main social roles of the forest are less valued among the forest stakeholders as by average Europeans. It is interesting though that the recreation motive is rather the beauty of the forest than opportunity for activities such as hunting, learning or forest fruits gathering.

Close-to-nature forest management in connection with professional approach is a very highly valued concept with Slovenian forest stakeholders, as well as a general right of access to all forests regardless of ownership.

The drawbacks of forest management are perceived primarily as the lack of activities, such as forest tending in connection with equilibrated cutting and insufficient care for forest health and vitality. High on the list are also the lack of information, research, education as well as inadequate support for forest owners, but we have to keep in mind that the respondents agreed to a much lower extent upon the

weak points than about the strong points of forest management in Slovenia today.

Comparing positive and negative answers to the same thematic questions revealed that forest stakeholders shared the opinion about insufficiency of forest information, research and education, had pretty harmonized views about inadequate level of forest tending, sufficient care for forest biodiversity and right of access into all forests, but were of different opinions about care for forest health, level of cutting and adequacy of forest roads network.

6. VIRI

- EGGER, U.K., 2005. Participation of Decision-Makers in Networks for Knowledge Sharing. GTZ, 49 s.
- FRANZEN, A., ZIMMERMANN, W., 1999. Gesellschaftliche Ansprüche an den Schweizer Wald – Meinungsfrage. Schriftenreihe Umwelt Nr. 309, BUWAL, Bern, 152 s.
- KENGEN, S., 1997. Forest valuation for decision-making. FAO, 134 s.
- MALNAR, B., ŠINKO, M., 1998. Mnenja slovenske javnosti o gozdovih. Gozdarski vestnik, 56, 5-6, s. 279-290.
- PUCKO, A., 1997. Rezultati ankete o poznavanju gozdov in gozdarstva v javnosti. Gozdarski vestnik, 55, 10, s. 508-513.
- RAMETSTEINER, E., KRAXNER, F., 2003. Europeans and Their Forests. What do Europeans think about forests and sustainable forest management? A review of representative public opinion surveys in Europe. MCPFE, Liaison Unit in Vienna, 56 s.
- ŠINKO, M., 1998. GV 1997/10 – Rezultati ankete o poznavanju gozdov in gozdarstva v javnosti, Gozdarski vestnik, 56, 1, s. 47-48.